

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Mennesket fremfor systemet : et sundhedspolitisk oplæg fra Venstre

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1988

Emne: Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 4

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

[Mennesket fremfor systemet : et sundhedspolitisk oplæg fra Venstre](#) 3

[Mennesket fremfor systemet : et sundhedspolitisk oplæg fra Venstre](#) 4

[Mennesket fremfor systemet : et sundhedspolitisk oplæg fra Venstre](#) 5

[Mennesket fremfor systemet : et sundhedspolitisk oplæg fra Venstre](#) 6

MENNESKET FREMFOR SYSTEMET

- et sundhedspolitisk oplæg fra

Danmarks liberale Parti
Venstre

4 FEB 1983

Sagtmodigheden er stor, når vi har brug for sundhedsvæsenet. Vi bliver patientgjort - vi lader os patientgøre. Systemet må jo vide, hvad der er bedst, når sygdomme og skavanker skal udbedres. Og det er vist heller ikke klogt at stille for mange spørgsmål endside komme med kritik over for systemet - for man er jo afhængig af, at de giver én en ordentlig behandling - og man vil heller ikke virke hysterisk og utilfreds. Hvad ville der så ikke kunne komme til at stå i ens journal. Det er påtrængende at få diskuteret sundhedspolitik på et grundlag, der ikke kun dikteres af ressourcer og statistik. Det er påtrængende at få diskuteret en sundhedspolitik, der tager udgangs-

punkt i mennesket. Det er påtrængende at få sat sundhedspolitikken ind i en bredere sammenhæng. Det er påtrængende at få fjernet bureaukrati og formynderi. Det er påtrængende at oplyse om mulighederne for mennesket til at forbedre sin egen sundhedstilstand. Der er et stort behov for at få en konstruktiv dialog om holdning, principper og indhold i en sundhedspolitik. Ellers vil konsekvensen være at den sagtmødige risikerer at få en dårlig behandling, medens den velformulerede og bevidste nok skal vide - i eller uden for det offentlige system - at få en tilfredsstillende behandling.

I patientens situation

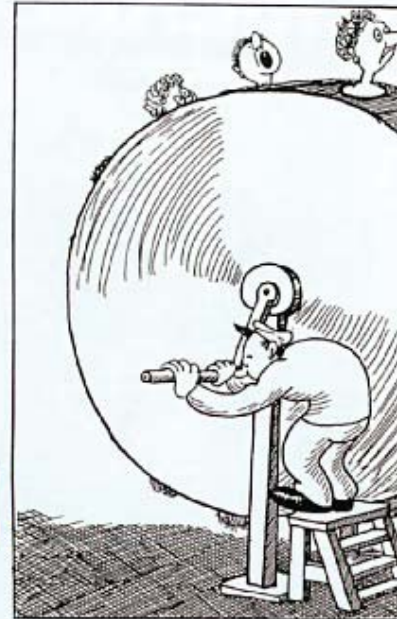
Den første og vigtigste forudsætning for, at man ikke bliver patientgjort og svag, er at man i forbindelse med sygdomsbehandling får ordentlig information - uanset om det er hos den praktiserende læge, specialisten eller på hospitalet - information om sygdommen, behandling, tidsforløb og praktiske forhold.

Den nye lov om indsigt i ens sygehusjournal vil være med til at forbedre informationen. Men indsigt i sygehusjournalen forudsætter jo en begæring fra vedkommende - derfor må man jo være meget opmærksom på, at informationsopgaven ikke svigtes i situationer, hvor der ikke formelt begæres indsigt. *Aktindsigten må ikke blive en sovepude.*

Det går jo i det hele taget ud på, at sygehuspersonalet sætter sig i folks situation. Man kan skilte praktiserende læge - men det vil jo ikke altid være så nemt at skilte hospital.

Dertil kommer, at sygehusophold heldigvis for de fleste ikke er noget man er vænnet til. Det kan være, at det vil være nødvendigt, at læger og andre grupper skal have kurser i samtaleteknik og psykologi - selv om det forhåbentlig ikke skulle være nødvendigt at gå på kursus for at lære at betragte patienterne som *ligeværdige mennesker*. Ens psykiske velbefindende er af overordentlig stor betydning for ens helbredstilstand.

Menneskets egne kræfter og vilje må ikke undervurderes.

Hvad kan vi selv gøre?

En god information vil også kunne være med til, at vi blev mere opmærksomme på alt det vi selv kan gøre for at undgå sygdom og holde os sunde. Sund kost, idræt og motion, mindre tobak og spiritus vil kunne holde en række velfærdssygdomme på afstand og vil lette behandlingen af andre sygdomme. De unges interesse for sundhed og modebølgen omkring sundhed, vil have stor betydning for folkesundheden.

Forholdene i boligen, på arbejdspladsen, i trafikken er også af afgørende betydning for vor sundhedstilstand. Vi vil også her ved egen opmærksomhed kunne passe bedre på vor sundhed og førlighed. Vi har selv et medansvar for vort helbred - et medansvar for at bevare sundheden, et medansvar, når sygdomme og skavanker skal udbedres - og et medansvar for at sundhedsvæsenet bruges så hensigtsmæssigt som muligt.

NOGLE KRAV TIL SUN

Borgernes rettigheder og ansvar

- Respekter folks personlige holdninger og normer - undgå patientgørelse - inddrag folk som ligeværdige i behandling og forebyggelse.
- Giv bedre information om forebyggelse, behandling, varighed, medicinforbrug o.s.v.
- Giv borgeren frit valg af sygehus og speciallæge.
- Giv plejehjemsbeboere frit lægevalg.
- Undgå at folk på sygehuse skal i kontakt med mange forskellige læger.
- Giv syge mennesker, der er anbragt på institutioner, større indflydelse på egen behandling og pleje: Sergetider, spisetider, besøgstider, indretning m.v.
- Respekter sygehuspatienters behov for et privatliv. Lav mangesengsstuer om til enkelt- og få-sengsstuer.

- Giv ældre ægtepar mulighed for at leve sammen, selv om den ene har behov for at være på plejehjem.
- Giv kvinder, der vælger at føde hjemme eller ambulantly, samme ret til offentligt betalt pleje, som dem, der opholder sig på et sygehus.
- Tilskynd folk til at oprette livstestamenter for så vidt angår transplantationer og obduktioner.

Ventetiderne

- Giv praktiserende læger og speciallæger adgang til sygehusenes operationsstuer i eftermiddags- og aften timer, hvor faciliteterne alligevel står ubrugte hen.

- Lad de privatpraktiserende speciallæger udføre operationer som grå stær, åreknuder, knæskade, sportskader o.lign.
- Oplys borgerne om ventetiderne ved forskellige sygehuse og behandlingssteder.
- Opprioriter »banale« lidelser som åreknuder, brok m.v. så de ventende i mindre grad risikerer at komme ud i depressioner, sygedagpenge eller bistandshjælp.
- Afskaf de urimeligt lange ventetider på skadestuer og ambulatorier.
- Indtør mere kundevenlige åbningstider i sygehus-ambulatorierne.
- Sørg for at ambulatorierne betjener folk til den aftalte tid - og at folk overholder de aftalte tider.
- Nedbring de urimeligt lange ekspeditionstider i sager om arbejdsskader.

Familielægen og speciallægen

© Storm P.-Museet.

Ventetider er noget af det mest ubehagelige at blive udsat for som menneske, især hvis man ikke ved, hvor længe man skal vente - og selvfølgelig især hvis man har smerter og er uarbejdsdygtig. Øgede ressourcer vil kunne være nødvendige for at formindske ventetider, men en bedre planlægningsindsats vil utvivlsomt kunne udrette meget. Det forekommer endvidere uforståeligt, at de praktiserende speciallæger ikke i langt højere grad bruges.

Dette vil ikke blot medføre hurtigere behandling, men vil i det hele taget for mange mennesker være at foretrække frem for hospitalsophold. I det hele taget ser det jo ud til, at det også inden for sundhedsområdet er institutionerne, der går af med sejren. I realiteten er man ikke kommet særlig langt med hensyn til en styrkelse af praksissektoren - selvom svores egen læge jo for det enkelte menneske er nøgleper-

sonen. Familielægen og den praktiserende specialist må have en langt mere central placering - de er nærmere det enkelte menneske og vil inden for en række områder kunne foretage undersøgelser, behandlinger og mindre operationer uden bureaukrati og uden at mennesket føler sig patientgjort.

Tillid til den enkeltes evner og dømmekraft

Et liberalt samfund består af frimodige mennesker. Underdanighed kan ikke måles i en statistik, ja den er nemlig karakteristisk ved ikke at give sig til kende. Og underdannede kan vi alle føle os i tilfælde af sygdom. Ligeværdighed, respekt, frimodighed og ansvar bør være nøgleordene i sundhedsdebatten.

NDHEDSPOLITIKKEN

Forebyggelse

- Gør mere for at undervise børn og unge i, hvordan de kan fremme deres egen sundhed - gennem sund kost, idræt og motion, mindre tobak og spiritus.
- Tilbyd besøg hos alle ældre med jævne mellemrum.
- Giv de praktiserende læger større tilskyndelse til forebyggende arbejde, samarbejde med socialpersonale og bedriftssundhedsstjerner etc.
- Giv alle nyfødte børn en »Sund og rask«-bogs med sundhedsfremmende information der - ligesom en dåbsattest - følger barnet/den unge.
- Samarbejd med private foreninger på social- og sundhedsområdet, som har erfaringer i at støtte mennesker med personlige problemer i hverdagen.
- Lad være med at behandle gravide som syge.

- Tilskynd til oprettelse af et lokalt sundhedsråd.

- Bekæmp spirituskørsel yderligere med oplysning og skærpet straf.

Bedre samarbejde

- Lad primærkommunerne forsøgsvis betale for færdigbehandlede plejepatienter på amtets sygehuse.
- Overvej at indføre døgn-hjemmepleje i kommunen.
- Indfør vandrejournaler, som følger borgeren, så man ikke skal udspørges og undersøges for samme ting flere gange i træk.
- Samarbejd sygehus og kommune imellem, så borgeren ikke er hjælpeløs efter udskrivning til eget hjem.
- Samarbejd med private foreninger, f.eks. på alkoholområdet.

- Saml sygesikringen og sygehusforvaltningen ét sted.

Andre krav

- Tilbyd læger og overlæger kursus i samtaleteknik.
- Erstat det gammeldags sygesikringsbevis med et praktisk anvendeligt plastikort (som et dankort), så der ikke ustandseligt skal bruges tid på at skrive af.
- Gør det lettere at få lægebesøg i hjemmet - udenfor vagtlægetiden.
- Gennemfør en kritisk gennemgang af lægeerklæringsystemet.
- Lad de sundhedsfaglige uddannelser i højere grad bygge på forebyggelse, inddragelse af folks egne kræfter og indlevelse i religiøse og etiske spørgsmål.

”HVORFOR SKAL VENTETIDEN VÆRE SÅ LANG?..”

Eksempler på borgernes problemer med sundhedsvæsenet:

”Hvorfor skal det være så besværligt at komme til speciallæge? - Først skal man ringe op til sin egen læge for at få en tid. Så møde op - måske tage delvis fri fra arbejde - for at hente en henvisning. Ofte en henvisning til øjen- eller ørelæge, som der slet ikke stilles krav om. For så at begynde forfra i telefonen til speciallægen. Er henvisningstvangen til f.eks. hudlæge og gynækolog ikke en undervurdering af folks egen dømmekraft?”

”Hvorfor skal ventetiderne på skadestuerne være så lange? Typisk 5-6 timer for at få en lille rift syet sammen. - Tror sygehuspolitikkerne at den slags er »banaliteter» - til trods for, at det bestemt ikke er nogen banalitet at gå fra sit job eller sine børn så længe?”

”Hvorfor skal vi finde os i de meget lange ventetider på sygehusenes ambulatorier? Finder man det virkelig rimeligt, at folk skal ofre en halv arbejdsdag for at gå til svangerkontrol? Hvad forhindrer ambulatorierne i at ekspedere folk til den fastsatte tid, sådan som det f.eks. er muligt hos tandlægen eller hos praktiserende speciallæger?”

”Er det virkelig nødvendigt at skulle tage til et laboratorium eller sygehus for at få taget en blodprøve? Og hvorfor kan vi ikke få nogle mere kundevenlige åbningstider i ambulatorierne? Er der slet ikke noget der hedder flexitid på sygehusene?”

”Hvorfor begynder hospitalet forfra med undersøgelser af en patient der indlægges - blodprøver, spørgsmål etc. - når man allerede har været det hele igennem en gang hos sin egen læge, der også har stillet diagnose? Hvorfor vil hospitalet bruge sine ressourcer og patientens tid på et arbejde der allerede er gjort?”

”Hvorfor sættes det fri lægevalg ud af kraft, når man midlertidigt kommer på plejehjem? Hvilke kræfter opretholder en sådan umyndiggørelse, når patientens private læge oven i købet gerne vil tilse ham under plejehjemsopholdet?”

”Hvorfor skal syge være på 5-10 sengstuer? Tror man, at menneskers trang til privatliv er mindre når de er syge end når de er raske? Hvorfor skal de øvrige patienter på stuen overvære, når man bliver vasket og undersøgt?”

”Hvorfor skal en kræftpatient, der har brug for meget dyr medicin, være nødt til at sige nej til at dø i sit eget hjem, fordi der ikke er råd? Kan død i hjemmet ikke være »gratis», ligesom alt er »gratis» på sygehus, medicin, pleje m.v.?”

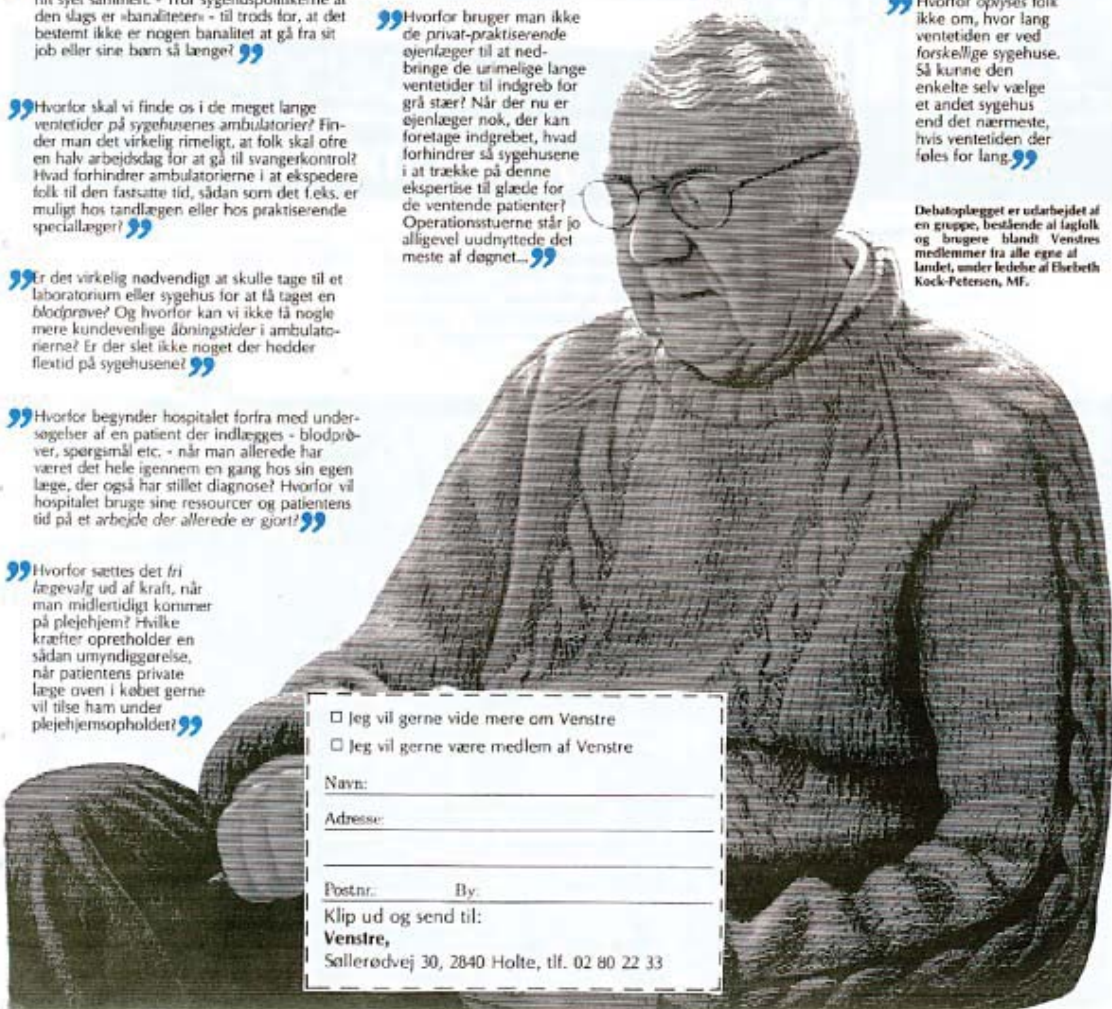
”Hvorfor bruger man ikke de privat-praktiserende øjenlæger til at nedbringe de unormale lange ventetider til indgreb for grå stær? Når der nu er øjenlæger nok, der kan foretage indgrebet, hvad forhindrer så sygehusene i at trække på denne ekspertise til glæde for de ventende patienter? Operationsstuerne står jo alligevel uudnyttede det meste af døgnet...”

”Hvorfor skal den praktiserende læge have større økonomisk tilskyndelse til at foretage øreskylning og udskrive recepter end at give patienten en sundhedspædagogisk/forebyggende ydelse? Er det rimeligt, at en læge ingen økonomisk interesse skal have i det forebyggende arbejde?”

”Hvorfor skal man opleve på en skadestue at måtte redegøre for sine personlige forhold under 20-30 menneskers påhør? Det koster vel ikke noget at lade kommunikationen foregå bag lukkede døre. Kun en større indlevelses-evne i patientens situation...”

”Hvorfor oplyses folk ikke om, hvor lang ventetiden er ved forskellige sygehuse. Så kunne den enkelte selv vælge et andet sygehus end det nærmeste, hvis ventetiden der føles for lang.”

Delatoplægget er udarbejdet af en gruppe, bestående af lagfolk og brugere blandt Venstres medlemmer fra alle egne af landet, under ledelse af Elsebeth Kock-Petersen, MF.

- Jeg vil gerne vide mere om Venstre
- Jeg vil gerne være medlem af Venstre

Navn:

Adresse:

Postnr. By:

Klip ud og send til:

Venstre,

Søllerødvej 30, 2840 Holte, tlf. 02 80 22 33

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk